

Op bezoek bij Dr Maria Montessori

Mevrouw Dr Montessori heeft moeten vluchten uit Barcelona en woont nu in Nederland. In het schoolgebouwtje te Laren, „de Brinckhorst“ geheeten, zit ik tegenover haar. „Timotheüs“ ligt in haar handen en zij kijkt met een glimlach naar het portret van het Koninklijk Bruidspaar, dat op de frontpagina van het blad prijkt.

„Indien Spanje zoo'n Vorstenhuis had bezeten, zou er nu geen revolutie heerschen; uw land is een gelukkig land.“

Ik vind het heel mooi, zoo'n getuigenis uit den mond te vernemen van een ontwikkelde en bereisde dame als mevrouw Montessori. Maar ik wil iets anders weten, iets dat over haar onderwijsmethode handelt en vooral de lezers van ons blad zou kunnen interesseeren.

„Mevrouw, uw methode is gebouwd op de ontwikkeling der zintuigen van het kind. U gaat van de veronderstelling uit, dat de geest van het kind uit

zijn omgeving het voedsel moet puren, dat hij behoeft, zooals het lichaam voedsel en oxygenium opneemt. Dat is een heel mooie theorie, maar is die in de praktijk uitvoerbaar?“

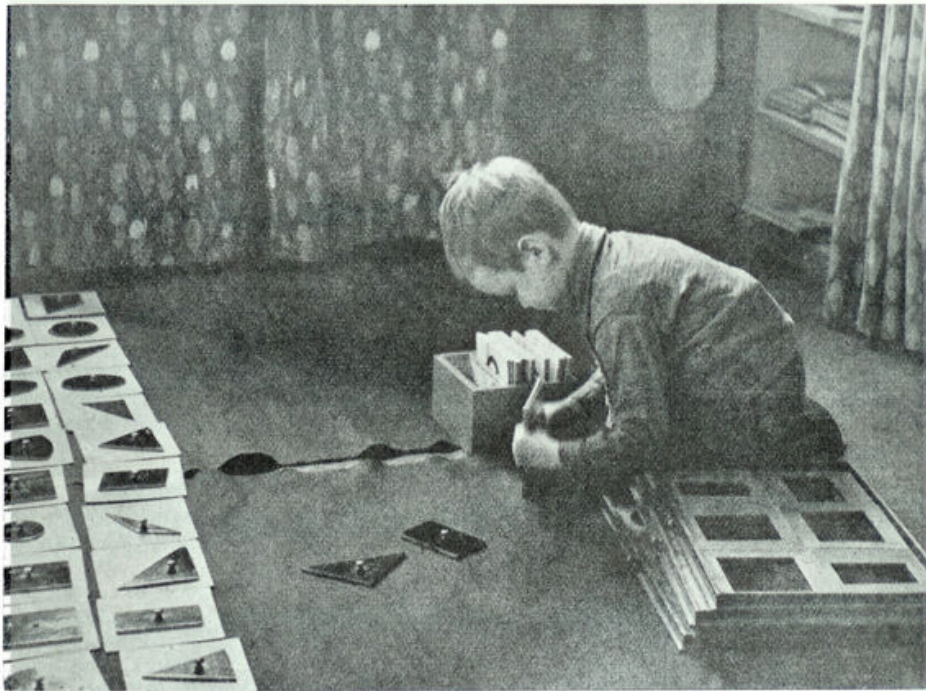
„Ja, 't kind arbeidt zelf aan de schepping van een mensch; het is een kleine emigrant als het ware, die een nieuwe wereld binnentreedt. Het komt er nu op aan, zijn motorische functies en zintuigelijke functies te leiden.“

„Op te voeden,“ waag ik te zeggen.

„Nee, te leiden. Het kind geniet de grootste vrijheid, wij wachten enkel af en nemen waar.“

Ik kijk het kleine schoollokaal eens rond en zie de verschillende voorwerpen, waarmede men het kind omringt: de kleine aanrecht, het rekje met miniatuur handdoeken, de blokken. Hier is alles voor het kind, niets is er bij voor volwassenen.

„Mevrouw,“ zeg ik, „u beschouwt het kind als een onbeschreven blad papier, een rein wezentje. Maar u zult toch toegeven, dat ieder kind in zich omdraagt de klemen van onrecht, leugen, jaloezie, wreedheid zelfs, kortom van zonde. Hoe staat u hier tegenover?“



In de Montessorischool

„Wij nemen waar en probeeren de slechte eigenschappen te onderdrukken.“

Ik voel direkt: hier is het zwakke punt in den geheelen systeemopbouw. Het is hier geen leiden meer, geen opvoeden zelfs, maar onderdrukken. Dus toch weer de rechtstreekse inwerking van den volwassene op het kind. Mevrouw Montessori schijnt van mijn houding iets te merken;

haar oogen, en zeer mooie donkere oogen zijn het, die diep in je ziel probeeren door te dringen, kijken mij aan. Maar ik stap over het gezegde heen en vraag enkel: „Het kind, door uw systeem opgevoed, moet zich toch later vreemd voelen in de maatschappij?“

„Nee, het onderwijs bij ons is geheel op de sociale opvoeding gericht. Het officieel onderwijs is dat niet. Daarom past het kind, dat Montessori-onderwijs genoot, direkt in het leven van de maatschappij.“

„U zegt sociale opvoeding, mevrouw, mag ik u één vraag stellen, die ons Christelijk Nederland zeer na aan het hart ligt? Is er in uw systeem, dat zoo zuiver humanistisch en evoluitisch is, ook plaats ingeruimd voor het onderwijs uit Gods Woord, ook plaats voor de religieuze ontwikkeling van de ziel?“

Hier krijgt mevrouw Montessori opeens een merkwaardige hoestbui; de jonge man, die ons gesprek bijwoont, gaat de kamer uit en haalt een glas water en een zakje met pastilles. Mevrouw frommelt zeer nerveus „Timotheüs“ in haar handen. Zij zwijgt, het diplomatische minuutje tikt weg. . . . Eindelijk zegt zij, maar ditmaal sterk beheerscht: „Naast de sociale is natuurlijk een religieuze ontwikkeling tevens noodig.“

„Ja, mevrouw,“ ga ik voort, „maar er is meer. In Nederland hebben wij een schoolstrijd gehad, die niet enkel ging over de vraag van religieuze opvoeding al dan niet, maar om de principieele vraag: moet het onderwijs gegrond zijn op Gods Woord, of op een humanistische, materieele basis.“ Mevrouw Montessori staat op. Ik zie een reserve in haar houding en tevens ook een niet-begrijpen in haar wezen, dat zeer pijnlijk aandoet.

Plotseling voel ik: hier staat een hoog ontwikkelde, eerlijke vrouw vóór mij, de opbouwster van een kunstrijk systeem; maar tevens iemand, die in godsdienstig opzicht voor een hoogen, donkeren muur staat. Ik denk op eenmaal aan de woorden van haar echtgenoot, mij toegevoegd toen hij mij verwelkomde: „Het is hier koud, wij missen de zon, maar hopen hier tenminste rust te krijgen.“

Ik druk de hand, die mevrouw Montessori mij toereikt, en ik zeg buigend: „Mevrouw, ik dank u voor het onderhoud. Moge God u zegenen en rust geven.“

W. Laatsman

